

ŠTUÖENT

KOLESARSKI BONTON - TOP KONCERTI V SLOVENIJI - 1. MOŽGANSKI ČIP

www.student.si
[revija.student](https://www.facebook.com/revija.student)
[revija_student](https://www.instagram.com/revija_student)

DA NASMEHA NE BO KRASILA ŠE SOLATA

POMEN VZDRŽEVANJA USTNE HIGIENE MED ORTODONTSKIM ZDRAVLJENJEM

Za ortodontsko terapijo se danes odloča vedno več posameznikov, saj si poleg izboljšane funkcije in ustnega zdravja veliko ljudi želi tudi izboljšane estetike. Seveda pa je brezhibna ustna higiena obvezna spremljevalka ortodontskih pacientov, saj lahko ob neustrezni higieni hitro pride do negativnih posledic, kot so zobna gniloba, vnetje dlesni ali celo parodontalna bolezen.

Za ortodontsko terapijo se odločijo tisti, ki imajo nepravilnosti pri postavitvi zob ali v prostorskem odnosu zgornje in spodnje čeljusti, in tisti, ki niso zadovoljni z estetiko svojega nasmeha. Ortodontska terapija lahko z vzpostavitvijo ustrezne postavitve zob prepreči ali omili številne težave, kot so neustrezna obraba zob, motnje čeljustnega sklepa in pa tudi težave, ki so posledica onemogočenega vzdrževanja ustne higiene zaradi neustreznih prostorskih razmer.

SKRITI KOTIČKI - ZAHTEVNEJŠE ČIŠČENJE

Vzdrževanje odlične ustne higiene je pri pacientih, ki so vključeni v ortodontsko zdravljenje, še pomembnejše kot pri drugih ljudeh. Že osnovne težave, kot so tesna stanja, rotacije ali malpozicije zob, pacientom močno otežijo ali pa celo onemogočijo učinkovito čiščenje vseh zobnih površin. Raziskave pa dokazujejo, da uporaba fiksnih ortodontskih aparatov lahko še dodatno poslabša dostop do nekaterih koticov v ustni votlini, hkrati pa aparat z nosilci, žičkami in gumicami deluje kot retencijsko mesto za plak, kar kopičenje zobnih oblog samo še poveča. Prav tako na teh mestih zastajajo koščki hrane, kar še dodatno

vodi v razrast bakterij, ki povzročajo zobno gnilobo in vnetje dlesni.

PORAVNANI ALI ZDRAVI ZOBJE? OBOJE.

Dlesen, ki je vneta zaradi plaka, postane pordela, boleča in ob ščetkanju lahko krvavi. Če vnetja dlesni ne odpravimo pravočasno, bo napredovalo v parodontalno bolezen, ki vodi v izgubo zob. Ohranjanje ustrezne ustne higiene torej zagotavlja, da ortodontsko zdravljenje poteka učinkovito in brez zapletov, hkrati pa zagotavlja ustno zdravje po prenehanju z ortodontsko terapijo.

KAJ POTREBUJEMO ZA VSAKODNEVNO USTNO NEGO

Pri fiksnih ortodontskih aparatih se srečujemo z zahtevnim čiščenjem vseh zobnih površin, saj je aparat čvrsto pritrjen na zobe in nam onemogoča enostaven dostop. Pomembno je, da preprečimo nabiranje zobnega plaka okoli nosilcev, žic in gumic. Pri tem nam lahko pomagajo:

- Prilagojena mehka ortodontska zobna ščetka, ki ima sredinsko vrsto ščetin skrajšano, s čimer omogoči enostaven dostop za čiščenje neposredno nad ortodontskim aparatom. Prav tako je primerna za čiščenje področja dlesni z modificirano Bassovo tehniko, ki učinkovito odstrani plak s področja dlesni.
- Ščetka z enim snopom ščetin za težje dostopna mestna, kjer so na primer zobje zelo tesno skupaj ali pa so rotirani.
- Medzobne ščetke, s katerimi lahko učinkovito počistimo področje aparata in z njimi enostavno dosežemo predele pod žico in

okoli nosilcev. Seveda so medzobne ščetke namenjene tudi čiščenju medzobnih prostorov, ki jih je nemogoče doseči z navadno zobno nitko, saj nam pot skozi medzobni kontakt onemogoča žica aparata.

- Ortodontska nitka, ki ima zadebeljen del, s katerim lažje vstopimo v medzobni prostor, saj se nitka ne zvije.

VLOŽEK V SKRB ZA USTNO ZDRAVJE SE OBRESTUJE

Čeprav je vzdrževanje ustne higiene med ortodontsko terapijo zahtevno, imamo na voljo dovolj ustreznih pripomočkov, s katerimi lahko natančno očistimo svoje zobe. Z njihovo uporabo in primernimi tehnikami ščetkanja, lahko pacienti ohranijo zdrave zobe in obzobna tkiva ter si s tem zagotovijo odlične rezultate ortodontske terapije in posledično čudovit, zdrav nasmeh.

Študent št. 4, letnik XXVII, april 2024

Izdajatelj:

Nevtron & Company, d. o. o.,
Ljubljana
Koprska ulica 72, 1000 Ljubljana

Izdajatelj:

Nevtron & Company, d.o.o.,
Ljubljana
Koprska ulica 72, 1000 Ljubljana

Odgovorni urednik:

Emanuel Vidmar
emanuel.vidmar@nevtron.eu

Glavni urednik:

Matjaž Lesjak

Vsebinski urednik:

Matjaž Lesjak

Avtorji:

Žiga Kastelic, Tilen Kemperle,
Tjaša Sušnik, Janko Šali, Jurij
Lepen, Maša Kraljič, Nika Vrabc,
Gaja Prinčič

Oglasno trženje:

Rozalija Hartman, Karmen Pavlič

Oblikovanje in prelom:

Sara Krapež

Naslovnica: iStock

Slike v reviji: iStock, Pixabay

Lektoriranje:

Sonja Poznič Cvetko

Revija je brezplačna.

Razvid medijev: št. 662

Vso gradivo v reviji Študent je avtorsko zaščiteno. Reproduciranje celote ali delov brez pisnega soglasja izdajatelja je prepovedano. Vse znamke, logotipi in slike so zaščiteni in so last njihovih lastnikov oziroma organizacij. Izdajatelj in uredništvo ne odgovarjata za vsebino in resničnost oglasnih vsebin in vsebin, prevzetih s strani drugih organizacij. Prispevke, ki so v reviji označeni z rubriko Predstavitev, objavljamo v sodelovanju z organizacijami.

ISSN

TOP DELA NA Mjob

Delo v Vodnikovem domu na Velem polju.
Plačilo: po dogovoru
(Vodnikov dom na Velem polju, Bohinjsko jezero)

Delo na projektu.
7,44 €/h neto
(Logatec)

Tehnična pomoč in svetovanje uporabnikom.
6,63 €/h neto
(Maribor)

Delo v avtopralnici.
8,17 €/h neto
(Ljubljana - Črnuče)

Voditelj/moderator podcasta.
Plačilo: po dogovoru (Ljubljana)

Administrativna dela. 6,50 €/h neto
(Cerklje na Gorenjskem)

NAGRADNA IGRA

IPHONE 15 PRO, ZASTONJ MCDONALD'S
DO KONCA LETA IN VEČ DRUGIH NAGRAD.

SODELUJ TU:

KAKO SI ZAPOMNITI VEČ?

ZNANSTVENIKI PONUJAJO ODGOVOR

Nevroznanstveniki so v zadnjih desetletjih uveljavili idejo, da možgani med spanjem nekatere dnevne izkušnje pretvorijo v trajne spomine. Zdaj nova študija predlaga mehanizem, ki določa, kateri spomini so označeni kot dovolj pomembni, da ostanejo v možganih, dokler med spanjem ne postanejo trajni.

TEŽAVE S SPOMINOM IN OPTIMIZACIJA SPOMINA

Študija, ki jo vodijo raziskovalci z Medicinske fakultete NYU Grossman, se vrti okoli možganskih celic, imenovanih nevroni, ki prožijo ali povzročijo nihanje v ravnovesju svojih pozitivnih in negativnih nabojev za prenos električnih signalov, ki kodirajo spomine. Velike skupine nevronov v možganski regiji, imenovane hipokampus, se združijo v ritmičnih ciklih in ustvarjajo zaporedja signalov v milisekundah drug od drugega, ki lahko kodirajo kompleksne informacije.

To preostalim delom možganov predstavlja skoraj istočasno proženje 15 odstotkov hipokampalnih nevronov in so poimenovani po obliki, ki jo dobijo, ko njihovo aktivnost ujamejo elektrode.

Medtem ko so pretekle študije povezovale valovanje z nastajanjem spomina med spanjem, je nova študija ugotovila, da se dnevni dogodki, ki jim takoj sledi od pet do 20 ostrih valov, med spanjem večkrat ponavljajo in tako

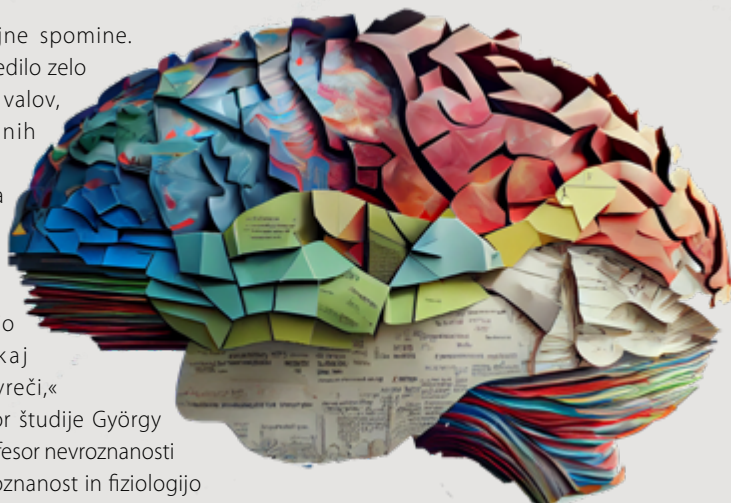
konsolidirajo v trajne spomine. Dogodki, ki jim je sledilo zelo malo ali nič ostrih valov, niso ustvarili trajnih spominov.

»Naša študija ugotavlja, da so ostri valovi fiziološki mehanizem, ki ga možgani uporabljajo za odločanje, kaj obdržati in kaj zavreči,« je povedal višji avtor študije György Buzsáki, dr. med., profesor nevroznanosti na oddelku za Nevroznanost in fiziologijo na NYU Langone Health.

Nova študija temelji na znanem vzorcu: sesalci, vključno z ljudmi, izkusijo svet za nekaj trenutkov, nato se ustavijo, nato izkusijo še malo, nato pa se spet ustavijo. Potem ko smo na nekaj pozorni, ugotavljajo avtorji študije, se možgansko računanje pogosto preklopi v način ponovnega ocenjevanja v prostem teku. Takšni trenutni premori se pojavljajo ves dan, vendar so najdaljša obdobja prostega teka med spanjem.

NE PRIDE DO OSTRIH VALOV

Buzsaki in sodelavci so predhodno ugotovili, da ne pride do ostrih valov, ko aktivno raziskujemo senzorične informacije ali se premikamo, ampak samo med pavzami pred ali po mirovanju. Sedanja študija je pokazala, da ostro valovanje predstavlja naravni mehanizem označevanja med takšnimi premori po izkušnjah budnosti,

pri čemer se označeni nevronske vzorci ponovno aktivirajo med spanjem po opravlilu.

Za sedanjo študijo so zaporedne teke labirinta študijskih miši spremljali prek elektrod s populacijami hipokampalnih celic, ki so se skozi čas nenehno spreminjale kljub beleženju zelo podobnih izkušenj. To je prvič razkrilo, da so se med premori budnosti pojavili valovi, nato pa so se ponovno predvajali med spanjem.

Ostri valovi so bili običajno zabeleženi, ko se je miška ustavila, da bi uživala v sladkem priboljšku po vsakem teku po labirintu. Poraba nagrade, pravijo avtorji, je pripravila možgane, da preklopijo iz raziskovalnega v vzorec mirovanja, tako da lahko pride do ostrih valov.

Z uporabo dvostranskih silicijevih sond je raziskovalna skupina lahko posnela do 500 nevronov hkrati v hipokampusu živali med tekom po labirintu. To pa je povzročilo izziv, saj postanejo podatki izjemno zapleteni, ko je več nevronov neodvisno posnetih. Da bi pridobili intuitivno razumevanje podatkov, vizualizirali nevronske aktivnosti in oblikovali hipoteze, je ekipa uspešno zmanjšala število dimenzij v podatkih.

Avtor: Tilen Kemperle

4 NAJBOLJŠE APLIKACIJE ZA ZAPISKE

V zadnjih nekaj letih je bilo veliko najboljših aplikacij za pisanje zapiskov poenostavljenih tako, da izgledajo in delujejo večinoma enako, z majhnimi razlikami v funkcijah in podpri. Katere so najboljše tovrstne aplikacije?

4 ALBUS - NAJBOLJŠA ZA BRAINSTORMING

Albus je barvita aplikacija za pisanje zapiskov z značilnim vmesnikom, ki se ne zanaša na prazno beležko. Namesto tega ponuja neskončno platno za ustvarjanje lepljivih zapiskov z besedilom in slikami, tudi z uporabo pozivov ChatGPT. Ko moraš svobodno razmišljati, je to odličen vir.

3 MEM - NAJBOLJŠA ZA EKIPE

Mem je orodje za pisanje zapiskov z umetno inteligenco, zasnovano za ekipe. Obstaja brezplačna različica za osebno uporabo, ki ne vključuje umetne inteligence; za sodelovanje in uporabo umetne inteligence pa potrebuješ plačljivo različico. Je uporabno orodje za pomoč ekipam pri pripravi več zamisli in vsebine, povezane s temo, ki jo v skupini določite.

2 NOTION - NAJBOLJŠA SPLOŠNA APLIKACIJA ZA ZAPISOVANJE Z UMETNO INTELIGENCO

Notion ima neposredno vgrajena orodja umetne inteligence. To je ena najboljših integracij umetne inteligence za pisanje zapiskov. Notion se odlikuje v dveh stvareh: generiranju besedila iz poziva, ki ga daš, in avtomatizaciji dejanj na podlagi besedila, ki ga izbereš.

1 REFLECT - NAJBOLJŠA ZA IZDELAVO PREDLOG

Reflect je minimalna, a s funkcijami bogata aplikacija za zapisovanje, ki izstopa na vsaj dva načina. Prvi je integracija ChatGPT, drugi pa zmožnost ustvarjanja pozivov po meri v nekaj sekundah.

Avtor: Tilen Kemperle

**- 50 % POPUST
NA VEZAVO
DIPLOMSKE NALOGE**

CENEJE KOT V LOKALNI KOPIRNICI

KODA KUPONA: 50STUD
deli kodo kupona z prijatelji na FB ali po emailu

VEZAVA-DIPLOME.SI

Umetnost *berljivosti*: Vpliv pisav na branje in razumevanje BESEDIL

Izbira najboljše pisave ali vrste črk je subjektivna in odvisna od več dejavnikov, vključno z namenom uporabe, slogom, berljivostjo ter osebnimi preferencami.

Nekatere pisave so bolj primerne za tiskanje in znanstvena besedila, druge pa za spletne strani in logotipe. Poleg tega se lahko izbira pisave razlikuje glede na estetske preference in občutke, ki jih želimo doseči. Med priljubljenimi in široko uporabljanimi pisavami so **Times New Roman**, **Arial**, **Helvetica**, **Calibri** in **Verdana**.

Kaj naredi pisavo berljivo?

Velikost, razmik in slog. To so merila za berljivost. Večja pisava, širši razmik med črkami in jasen slog omogočajo gladko navigacijo med besedami.

Črke ne smejo biti ovira na bralčevi poti, temveč brezhibno vodilo, ki ga vodi skozi vsebino. Slog pisave ne sme zahtevati pozornosti, temveč mora zagotavljati gladko in neovirano pot. Krepke pisave dodajo poudarek, vendar lahko preobremenijo oči. Običajne ali srednje krepke pisave so običajno vstopnica za berljivo besedilo.

Uravnovešenost je vse za gladko branje. Krepkosti črk in znakov ne smemo podcenjevati. Res je, da lažje pisave ponujajo eterično estetiko, vendar izgubijo bitko berljivosti na različnih ozadjih. V nasprotni skrajnosti so lahko krepke pisave premočne, prevladujejo na strani in posledično utrujajo oči.

Pravilna nastavitve krepkosti znakov je igra ravnotežja: je rdeča nit med vizualno privlačnostjo in optimalno berljivostjo. Pri izbiri najbolj berljive pisave je tudi razlikovanje med znaki skrivno orožje. Vsaka črka mora biti samostojna. Izogibaj se podobnim črkam l, I in l ali 0 in O, saj lahko bralca frustrirajo.

Jasno razlikovanje med znaki poveča berljivost. Pisava, v kateri je vsak znak samostojen, spodbuja hitreje prepoznavanje in razumevanje, kar je glavni cilj berljive tipografije.

Serif ali sans serif? Oba imata svoje prednosti

Pisave serif usmerjajo tok branja s svojimi »nogami«. S svojimi subtilnimi nogami pomagajo pri poteku branja, zlasti v tisku. Pisave sans serif pa se ponašajo z minimalističnim in čistim videzom, ki uspeva na digitalnih zaslonih. Sans serif ponuja sodoben in čist videz.

Pravilo? Za tiskano gradivo izberite pisave serif, za besedilo na zaslonu pa sans serif. Izbira je odvisna od nosilca vsebine. Pisave, ki jih je lažje brati, so odvisne od konteksta in kontrasta. Serif za dolgotrajno branje, sans za digitalno jasnost. Pisave Serif uporabljajte za dolga besedila in tiskane medije, kjer njihove vodilne »noge« pomagajo usmerjati oko in ohranjati tok branja. Če je tvoja platforma digitalna, se odloči za sans serif. S svojimi čistimi linijami omogočajo lažje branje na zaslonu.

Najlažje berljive pisave niso pisave serif ali serif sans. Pisavo je treba prilagoditi opravljeni

nalogi. Ključnega pomena je kontekst.

Disleksija – katere pisave pomagajo?

Disleksija je na učenju temelječa jezikovna motnja, ki lahko prizadene skoraj milijardo ljudi po vsem svetu. Vedno znova se je izkazalo, da so vizualni primanjkljaji, ki jih opazimo pri osebah z disleksijo, stranski učinek in ne vzrok te motnje. Disleksija vpliva predvsem na sposobnost branja in pisanja.

Katera je najboljša pisava za osebe z disleksijo? Odgovor te bo morda presenetil. Ljudje pogosto navajajo značilne oblike znakov v Comic Sans kot razlog za njeno boljšo berljivost. Natančneje, skoraj vse črke v tej pisavi so edinstvene: le črki b in d sta zrcalni. Zaradi te velike neenakomernosti se ljudje morda lažje osredotočijo na posamezne dele besed.

Pisava Comic Sans je široko dostopna in ima med osebami z disleksijo veliko oboževalcev. Kaj pa, če ne želiš uporabljati Comic Sans? Katere pisave niso samo lepe, ampak tudi znanstveno dokazano izboljšujejo berljivost?

Najboljše pisave za osebe z učnimi težavami so verjetno že zdaj v tvojem računalniku. Na voljo so v operacijskih sistemih Windows, macOS in aplikacijah Adobe Creative Cloud. Pisave so Helvetica, Courier, Arial in Verdana.

V klasični študiji o tem, katere pisave so lažje berljive za osebe z disleksijo, so raziskovalci ugotovili, da te pisave bistveno izboljšajo berljivost.

Avtor: Gaja Prinčič

S študijskimi programi na Univerzi v Novem mestu gradimo trajnostno naravnano gospodarstvo in družbo

»Znanje – potencial posameznika in družbe« je slogan Univerze v Novem mestu, ki se s svojimi študijskimi programi odziva na izzive digitalizacije in zelenega prehoda ter si prizadeva postati center znanja za Jugovzhodno Slovenijo in širši mednarodni prostor.

Študijski programi vseh štirih članic (Fakulteta za ekonomijo in informatiko, Fakulteta za poslovne in upravne vede, Fakulteta za zdravstvene vede in Fakulteta za strojništvo) so zelo aktualni in prilagojeni potrebam sodobnega časa, poklici pa iskani tako v gospodarstvu kot negospodarstvu, saj se pri njihovem oblikovanju odzivajo na potrebe in spremembe širšega družbenega, poslovnega in ekonomskega okolja, ki nastajajo zaradi vpliva globalizacije, razvoja informacijske tehnologije, vedno večje okoljske ozaveščenosti in vse večje konkurence. Do sedaj se lahko Univerza v Novem mestu pohvali z več kot 5.000 diplomanti, v tem študijskem letu pa jo obiskuje več kot 1.100 študentov.

Ekonomija in informatika z roko v roki

Odlična izbira za prihodnost, ki odpira številne vznemirljive priložnosti v novi digitalni prihodnosti, je študij Upravljanje poslovnih in informacijskih sistemov na Fakulteti za ekonomijo in informatiko s študijsko smerjo Upravljanje poslovnih sistemov, ki študenta usposobi za reševanje zahtevnih strokovnih

in delovnih problemov s področij upravljanja, poslovanja in poslovođenja organizacije, organiziranja poslovnih sistemov ter upravljanja s sredstvi in kadri, ter smerjo Upravljanje in razvoj informacijskih sistemov, ki študenta usposobi za uporabo sodobnih orodij, tehnik in programskih rešitev za reševanje praktičnih primerov v gospodarstvu, negospodarstvu in javni upravi.

Izobraževanje strokovnjakov s področja upravljanja z okoljem

Okoljska ozaveščenost, trajnost, zelene veščine: ti koncepti niso več omejeni na podnebni aktivizem, temveč vstopajo v ospredje na vseh področjih našega življenja. Za uresničevanje trajnostno naravnanih ciljev pa potrebujemo vrhunsko izobražene strokovnjake z interdisciplinarnim znanjem, ki se zavedajo posledic svojih dejanj in so pripravljeni sprejemati odločitve za ohranitev edinega doma, ki ga imamo. Zato na Fakulteti za ekonomijo in informatiko vabijo k vpisu v sodoben in atraktiven magistrski študijski program 2. stopnje Upravljanje z okoljem, katerega cilj je izobraziti strokovnjake s tovrstnim znanjem. Program študente usposobi za obvladovanje področja varstva in upravljanja z okoljem s sodobnimi pristopi. Ponuja sodobne koncepte upravljanja z okoljem ter vključuje tri pomembne tehnološke paradigme: ohranjanje biotske raznovrstnosti in zdravja prebivalcev, krožno ekonomijo ter doseganje trajnostne rabe naravnih virov.

Izobraževanje na področju zdravstvenih ved za celostno obravnavo posameznika

Zdravje je temeljna vrednota, zato zdravstveni sektor na nacionalni in evropski ravni zahteva močan, samozavesten in sposoben kader za izvajanje postopkov in procesov celostne oskrbe pacienta v zdravstvenem in socialnem varstvu z vidika kakovosti, odgovornosti in humanosti. Zato Fakulteta za zdravstvene vede na 2. in 3. stopnji nudi interdisciplinarne študijske programe, ki izobražujejo strokovnjake, ki imajo poleg poglobljenega znanja bazičnega področja še znanje iz edukacije, menedžmenta in preventive ter izkazujejo usposobljenost za znanstvenoraziskovalno delo, ekspertno odločanje in za izvajanje sprejetih odločitev v kliničnem oz. drugih z njim povezanih strokovnih okoljih.

Tehnikov na trgu dela primanjkuje že vrsto let

Strokovnjaki s področja strojništva se že vrsto let uvrščajo med najbolj iskane kadre. Fakulteta za strojništvo na 2. in 3. stopnji nudi multidisciplinaren študij tehnike in naravoslovja s poudarkom na strojniških vsebinah ter sonaravnih tehnologijah in sistemih v strojništvu. Čeprav je UNM FS mlada ustanova, se s kakovostjo študija uveljavlja doma in v svetu. K ugledu ustanove prispeva tudi sodelovanje z industrijo. V zadnjih petih letih smo uspešno zaključili tri večletne projekte v sodelovanju z industrijskimi in raziskovalnimi partnerji.

Univerza v Novem mestu
University of Novo mesto

FAKULTETA ZA EKONOMIJO IN INFORMATIKO

- Magistrski študijski programi:
 - *Upravljanje poslovnih in informacijskih sistemov*
 - *Upravljanje z okoljem*
 - *Poslovna ekonomija*

FAKULTETA ZA POSLOVNE IN UPRAVNE VEDE

- Doktorski študijski program: *Poslovna ekonomija in upravljanje*

FAKULTETA ZA ZDRAVSTVENE VEDE

- Magistrski študijski programi:
 - *Vzgoja in menedžment v zdravstvu*
 - *Integrirana zdravstvena in socialna oskrba*
 - *Zdravstvena nega*
 - *Fizioterapija*
- Doktorski študijski program: *Zdravstvene vede*

FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO

- Magistrski študijski program: *Tehnologije in sistemi v strojništvu.*
- Doktorski študijski program: *Sonaravne tehnologije in sistemi v strojništvu*

Članice Univerze v Novem mestu v študijskem letu 2024/2025 razpisujejo vpisna mesta za magistrske in doktorske študijske programe.

Pridružite se nam na informativnih dneh:

- **8. maja 2024 ob 16.30,**
- **5. junija 2024 ob 16.30,**
- **11. septembra 2024 ob 16.30.**

www.uni-nm.si

ZAKAJ IZBRATI MAGISTRSKI ŠTUDIJ LOGISTIKE NA FAKULTETI ZA LOGISTIKO

Izbira študija ni enostavna, saj gre za pomemben mejnik v življenju vsake osebe. In pri tem so najbolj nujne in iskrene prav življenjske zgodbe tistih, ki so našli svoje poslanstvo na določeni fakulteti. **Tokrat ti predstavljamo zgodbo Mihe in Tadeja, ki se spominjata izbire magistrskega študija na Fakulteti za logistiko.**

PRIDOBIVANJE RAZNOLIKIH ZNANJ IN SAMOINICIATIVNOSTI

»Magistrski študij priporočam vsakemu, ki si želi znanja s področja logistike še nadgraditi in pridobiti kompetence za vodstvene položaje v logistični panogi,« je svojo izbiro pojasnil diplomant 1. stopnje Fakultete za logistiko Tadej Bibič, ki je študij brez premisleka nadaljeval tudi na 2. stopnji.

In zakaj taka odločitev? »Znanja, ki jih pridobivamo med študijem, so res raznolika, kar pomeni, da smo pripravljeni na vstop v različne sektorje ter različna delovna mesta. Sam študij mi je všeč predvsem zaradi študentom zelo prijaznega urnika. Del obveznosti namreč opravimo v e-učilnici. Čas si razporejamo sami, držati se moramo zgolj rokov, postavljenih s strani profesorjev, ostalo pa je na nas samih – kdaj in v kakšnem obsegu bomo to opravili,« je pojasnil. K temu dodaja, da študenti s svojo izbiro »pridobivajo namreč prepotrebno samoiniciativnost ter skozi različne študije realnih izzivov še dodatno spoznavajo področja, ki jih logistika zajema«.

NADGRADNJA TEORETIČNEGA ZNANJA S PRAKTIČNIMI IZKUŠNJIAMI

Seveda moraš vedeti, kaj se zgodi tudi po uspešno končanem študiju. Logistika zajema širok spekter dejavnosti, zato od zaposlenih zahteva veliko fleksibilnosti, usmerjenost k hitremu reševanju problemov, sposobnost usklajevanja delovnih procesov in uporabe sodobnih tehnologij in informacijskih sistemov v logistiki in oskrbovalnih verigah, sposobnost napovedovanja trendov in analiziranja veliko podatkovnih

baz. Več o tem je razkril Miha Gantar, vodja oddelka sistemskih rešitev v podjetju LEOSS, d. o. o., ki se ukvarja z izdelavo, prodajo in implementacijo logističnih rešitev.

»Ker sem že bil zaposlen za polni delovni čas, sem se odločil za izredni študij. Imel sem že nekaj praktičnih izkušenj, ki sem jih želel nadgraditi še s teoretičnim znanjem. Danes sem najbolj ponosen, da mi je uspelo združiti celotne 30-letne izkušnje kolektiva LEOSS in najboljše teorije Fakultete za logistiko, plod tega je sodobna rešitev za skladiščno poslovanje, ki optimizira vsa osnovna in napredna opravila, ki jih morajo opravljati skladiščniki in vodje skladišč,« je razkril osnovo svoje odločitve o študiju na Fakulteti za logistiko.

ZAKAJ ŠTUDIJ LOGISTIKE?

- Personaliziran, na študenta osredotočen študij, kjer nisi le številka.
- Ker se ti po zaključenem študiju odprejo odlične kariernе priložnosti in nadpovprečno visoke plače.
- Magistrski študijski program je primeren zate, če si drzen, fleksibilen in pripravljen na odkrivanje razburljivega sveta logistike ter želiš vodstvena delovna mesta.
- Če si želiš pridobiti sodobna znanja digitalizacije, trajnosti, IKT, pametnih rešitev za celotno družbo in se zavedaš, da je treba imeti znanja analitičnih in numeričnih modelov v logistiki, potem je magistrski študij prava izbira.
- Če si želiš drugačnega načina študiranja na podlagi realnih primerov, projektov in poslovnih simulacij, ogled sodobnih delovnih okolij in redne interakcije s strokovnjaki iz industrije, izberi ta študij.
- Izjemna zaposljivost diplomantov: 98,7 % (podatki Zavoda za zaposlovanje RS).

“ **Pridobite vodstvene veščine in znanje za uspešno upravljanje logističnih procesov** “

Odloči se za magistrski študij logistike.

Več na: fl.um.si

S. p. ali d. o. o. - kaj je razlika?

Ko se prvič podaš na podjetniško pot, se prej ali slej znajdeš pred vprašanjem, katero obliko podjetja izbrati. Različne oblike podjetja so družba z neomejeno odgovornostjo, delniška družba, komanditna družba, socialno podjetje zavod in najbolj uporabljeni možnosti: samostojni podjetnik in družba z omejeno odgovornostjo. Pred sprejemom odločitve je ključno, da dobro poznaš obe obliki in razlike med njima.

Osebná odgovornost in ustanovni kapital

Osnovna značilnost, po kateri se obliki podjetja ločita med sabo, je osebna odgovornost, ki velja za samostojnega podjetnika. V tem primeru podjetnik odgovarja z osebnim premoženjem. Pri družbi z omejeno odgovornostjo odgovarja le s kapitalom podjetja. Posledično za odprtje s. p. ni potreben osnovni kapital, za odprtje d. o. o. pa je določen minimalni osnovni kapital 7.500 evrov. Ta je lahko v obliki denarja ali sredstev oziroma kombinacija obojega.

Stroški ustanovitve

Sama ustanovitev je za obe obliki precej podobna, saj je mogoča že na eni izmed fizičnih VEM točk ali na spletu na portalu e-VEM oziroma točki SPOT. Za večosebno družbo z omejeno odgovornostjo pa je postopek ustanovitve treba opraviti pri notarju, kar pomeni dodaten strošek glede na notarsko tarifo. Sicer je ustanovitev brezplačna.

Obdavčitev dobička

Pomembna razlika je tudi način obdavčitve dobička. Za d. o. o. se upošteva davek od dohodkov pravnih oseb, ki je vedno obdavčen po enaki davčni stopnji: 19 %. Obdavčitev s. p. je progresivna glede na višino dobička po dohodninski lestvici, torej znaša med 16 % in 50 %. Ob izpolnjevanju določenih pogojev se dobiček lahko obdavči ob upoštevanju normiranih odhodkov po fiksni stopnji 20 %.

Razpolaganje z denarjem

Ker je dobiček s. p. hkrati tudi plača samostojnega podjetnika, je ta ne more uveljavljati kot strošek. Seveda pa lahko z denarjem na računu prosto razpolaga. Po drugi strani pri d. o. o. podjetnik plača sam sebi izplačuje in je ta smatrana kot strošek. Možnost razpolaganja z denarjem na računu pa je precej omejena.

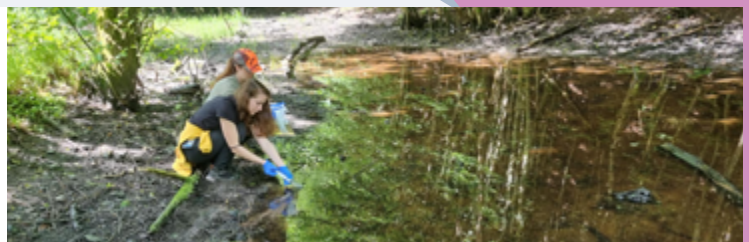
Kredit

Za s. p. je ureditev bančnega kredita težja in tudi možnosti prijave za pridobitev sredstev na razpisih so omejene. To lahko oteži ali onemogoči večje investicije in projekte, ki zahtevajo dražjo infrastrukturo. Za d. o. o. je ureditev bančnega kredita lažja. Ta oblika je primernejša od s. p. tudi za prijavo na različne razpise.

Avtor: Tjaša Sušnik

FAKULTETA ZA
VARSTVO
OKOLJA

SKRB ZA
OKOLJE
JE POKLIC.

POSTANI

magistrica ekotehnologinja
magister ekotehnolog

informativni dan: 29. 5. 2024, 16.00
prijavni rok: 1. 5. – 12. 9. 2024.

Trg mladosti 7 | Velenje | 03 898 64 10 | info@fvo.si | www.fvo.si

NAJBOLJŠI KONCERTI 2024 - V SLOVENIJI!

Rod Stewart v Ljubljani

19. maj (Ljubljana, Arena Stožice)

Glasbena legenda je napovedala svoje prvo gostovanje v Ljubljani, in sicer v Areni Stožice. Slavni Britanec je eden najuspešnejših in najbolj priljubljenih glasbenih izvajalcev našega časa. Njegova kariera traja že pet desetletij in v tem času je prodal več kot 250 milijonov albumov po vsem svetu. Njegove velike uspešnice, kot so *Sailing*, *The First Cut Is The Deepest*, *Rhythm Of My Heart*, *Tonight's the night* in *Maggie May*, so poznane vsem. Poleg tega, da je odlični pevec s prepoznavnim glasom, je Rod Stewart tudi izjemen pisec besedil, ki uspešno združuje različne sloge in ustvarja novo kombinacijo folk, rock, blues in country glasbe s povsem edinstvenim zvokom.

Sting v Ljubljani

29. maj (Ljubljana, Stožice)

Stingov koncert je navdušujoč in dinamičen šov z njegovimi najbolj priljubljenimi uspešnicami iz časa njegove slovite kariere člana skupine *The Police* in kot solo izvajalca. Na koncertu bo predstavil svoje brezčasne uspešnice, kot so *Fields of Gold*, *Roxanne*, *Every Breath You Take*, *Message in a Bottle*, in nešteto drugih kulturnih pesmi. *The Times* je Stingove nedavne nastope označil za mojstrske: »Sting ostaja nesporno izkušen izvajalec z zlatim katalogom.« *The Telegraph* jih je označil za »redko poslastico«, Stinga samega pa je *The Guardian* pohvalil kot »skoraj neprimerljivega« zaradi njegove »sublimne pop alkimije«. Na turneji se bo Stingu pridružila električna rock zasedba.

André Rieu v Ljubljani

16. november (Ljubljana, Stožice)

Ljubljenec slovenskega občinstva se vrača v Ljubljano! Nizozemski kralj valčkov, katerega koncerti vsako leto navdušijo več kot 600.000 gledalcev po vsem svetu, se zelo veseli še enega koncerta v Ljubljani. Koncerti dirigenta in violinista ter njegovega orkestra *Johann Strauss* predstavljajo vrhunsko zabavo za vso družino – spektakularen prihod na oder, razkošni kostumi, romantičen in vesel program z glasbo iz sveta muzikalov, oper, operet, filmov in neizogibnih priljubljenih valčkov. Vsak njegov nastop je nepozabna izkušnja, dodatno začinjena s humorjem in šarmom, kjer se koncertni večer spremeni v veliko več od samega glasbenega doživetja! Zato ne preseneča, da ga slovensko občinstvo zmeraj sprejme z veseljem.

Still Corners v Škofji Loki

27. maj (Škofja Loka, Škofjeloški Grad)

V sklopu turneje ob izidu albuma *Dream Talk* (2024) bo Slovenijo obiskal dvojec *Still Corners*, ki bo nastopil v prečudovitem ambientu škofjeloškega gradu. V petek, 5. aprila 2024, je izšel šesti album dvojca z naslovom *Dream Talk*. Album, ki je mojstrsko aranžiran, je obenem eleganten in bridek, na njem pa je predstavljenih deset skrbno pripravljenih pesmi, ki bi jih lahko označili malodane za klasične. *Still Corners* sta ustvarila zvok, ki je osredotočen, eleganten in zapeljiv vse od uvodnega jesenskega *Today is the Day* do finala *Turquoise Moon*, ki prinaša spomin na vroče poletne noči.

Fontaines D.C. v Kinu Šiška

12. avgust (Ljubljana, Kino Šiška)

V Šiško prihaja ena najbolj vznemirljivih rock zasedb ta hip, *Irci Fontaines D.C.*, ki so si s tremi izvrstnimi albumi prislužili nominacijo za grammyja, prodrli na televizijske ekrane onkraj luže in vrnili post-punk v ospredje tudi med mlajšimi generacijami. *Fontaines D.C.*, priznana irska post-punk skupina, ustanovljena v Dublinu leta 2014, je s svojim surovim, poetičnim zvokom in razmišljujočimi besedili hitro pridobila sloves. Bendov tretji album *Skinty Fia*, ki je izšel leta 2022, predstavlja njihov razvijajoči se zvok, ki postpunkovsko energijo združuje z bolj ekspanzivnimi in cinematičnimi elementi.

Avtor: Nika Vrabc

Pica v mikrovalovki?

**Recept, ko
nimaš časa**

Za vse malo lenе kuharje ali tiste, ki nimajo časa za peko pice in bi vseeno radi uživali v slastnih grizljajih domače pice imamo rešitev. Pica v mikrovalovki. Hitro, enostavno in okusno!

Sestavine (za eno osebo):

Testo:

- 50 g samovzhajajoče moke (ali navadne moke in pol čajne žličke pecilnega praška)
- 30 g mleka
- ščepec soli

Nadev:

- 1 žlica začinjene paradižnikove omake
- 2 žlici naribanega sira

Postopek priprave

- V skledi zmešamo moko, sol in mleko. Testo gnetemo približno eno minuto oz. dokler ni enakomerno zmešano. Če je testo presuho, dodamo žličko mleka, če pa je preveč tekoče, lahko dodamo še malo moke.
- Testo razvaljamo v krog s premerom 12-13 centimetrov ter ga položimo na peki papir. Testo z vilicami nekajkrat prebodemo.
- Testo bo pred peko tanko, a bo v pečici zaradi samovzhajajoče moke (oz. pecilnega praška) vzhajalo. Pico namažemo s paradižnikovo mezgo in jo segrevamo v mikrovalovni pečici približno 45 sekund.
- Dodamo sir in pico segrevamo v mikrovalovni pečici dodatnih 45 sekund ali kar polno minuto. Pico pustimo stati še dve minuti, nato pa lahko v njej uživamo.

CANTANTE® café
Tabor

**PRVA KUBANSKA RESTAVRACIJA
V MARIBORU**

Lačni? - Žejni? - ŠTUDENSKI BONI

Lokal 02 3312989 - Doslava 040 206090

Cantante cafe Tabor, Karamba d.o.o., Ul. Pariške komune 37, 2000 Maribor

PRAVI POKLIC PRIHODNOSTI

Električna energija je energija prihodnosti. Omogočila je visoko kakovost življenja in prinaša tehnološki razvoj, ki si ga pred nekaj desetletji še ni bilo mogoče predstavljati. Zato poklic na področju elektrotehnike ponuja široko odprto manevrski prostor pri zaposlitvi in nadaljnjem kariernem razvoju.

SKRB ZA ZANESLJIVO IN SODOBNO OMREŽJE

V Elektru Ljubljana, največjem slovenskem elektrodistribucijskem podjetju, skrbijo za nemoteno delovanje elektroenergetskega omrežja na tretjini ozemlja Slovenije. Omrežje načrtujejo, gradijo, vzdržujejo, poleg tega pa razvijajo in uvajajo tehnološke rešitve, s katerimi omrežje postaja vse bolj digitalizirano in avtomatizirano. Delo v Elektru Ljubljana prinaša priložnost za razvoj novih znanj in veščin. Številni delovni procesi potekajo v razgibanem timskem duhu v ekipah na terenu, projektnih timih ali samostojno.

ŠTEVILNE PRILOŽNOSTI ZA MLADE

Za mlade so v podjetju na voljo številne možnosti sodelovanja, pri katerih lahko spoznajo različna

delovna mesta na področju elektroenergetike in izberejo karierno pot, ki jih najbolj motivira.

V Elektru Ljubljana imajo možnost opravljanja praktičnega usposabljanja z delom ter usposabljanja na delovnem mestu s sistemom mentorstva. Ta novozaposlenim omogoča kroženje in spoznavanje različnih področij delovanja podjetja. Omogočajo tudi dijaško in študentsko delo, študentom ustreznih smeri pa zagotavljajo

mentorje za diplomska ali magistrska dela.

Podeljujejo tudi kadrovske štipendije. Te so namenjene mladim, ki se izobražujejo v programu elektricarja ali elektrotehnika, inženirja ali magistra elektrotehnike oziroma računalništva ali informatike.

Za več informacij se lahko obrnete na kadrovska.sluzba@elektro-ljubljana.si.

MREŽIMO SVETLO PRIHODNOST

www.elektro-ljubljana.si

Elektro
Ljubljana

ODKRILI NOV VZROK ZA NASTANEK ASTME, KI PA PONUJA NOVO REŠITEV ZA ZDRAVLJENJE

Znanstveniki s King's College London so odkrili nov vzrok za astmo, ki vzbuja upanje za zdravljenje, ki bi lahko preprečilo smrtno nevarno bolezen.

ZDRAVLJENJE ASTME NIČ VEČ NEMOGOCE?

Večina trenutnih zdravljenj astme izhaja iz ideje, da gre za vnetno bolezen. Kljub temu je življenjsko nevarna značilnost astme napad ali zoženje dihalnih poti, ki oteži dihanje. Nova študija prvič kaže, da je veliko značilnosti napada astme – vnetje, izločanje sluzi in poškodba pregrade dihalnih poti, ki preprečuje okužbe – posledica te mehanske zožitve v mišjem modelu.

Ugotovitve kažejo, da bi lahko blokiranje procesa, ki običajno povzroči smrt epitelijskih celic, preprečilo poškodbe, vnetje in sluz, ki so posledica napada astme.

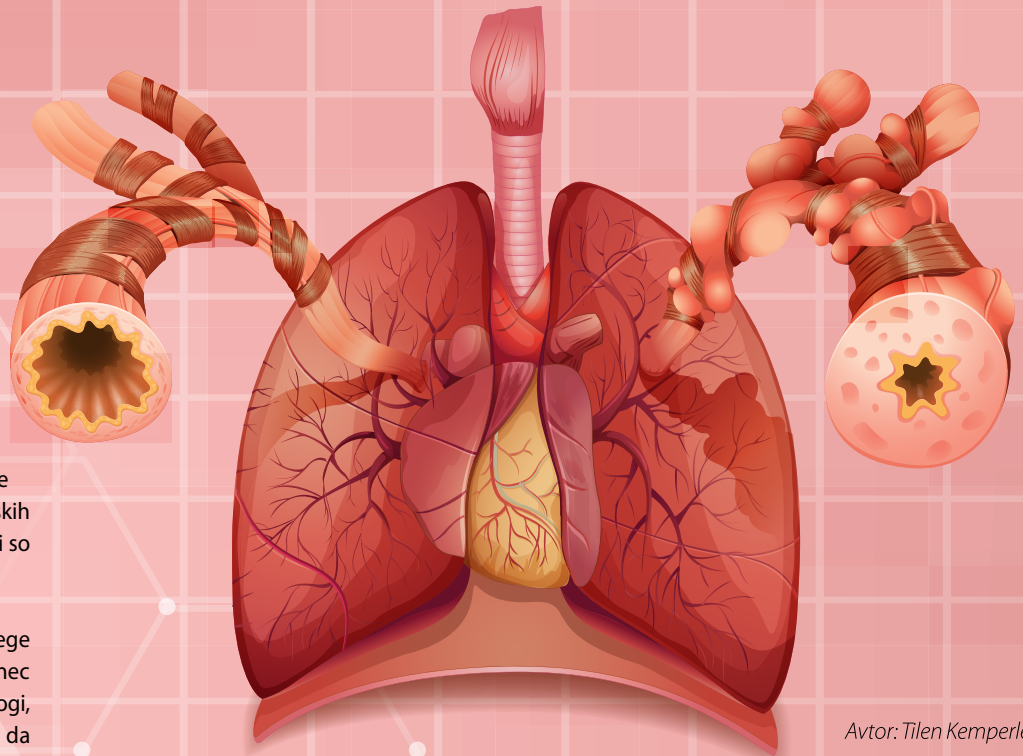
Profesorica Jody Rosenblatt s King's College London je dejala: »Naše odkritje je vrhunec več kot desetletnega dela. Kot celični biologi, ki opazujemo procese, smo lahko videli, da fizična zožitev napada astme povzroči obsežno uničenje pregrade dihalnih poti. Brez te ovire je veliko večja verjetnost, da bodo bolniki z astmo dobili dolgotrajno vnetje, celjenje ran in okužbe, ki povzročajo več napadov. Zdaj smo v boljšem položaju, da preprečimo vse te dogodke.«

KAKO ZOŽENJE DIHALNIH POTI POVZROČI ASTMO?

Vzroki astme še vedno niso pojasnjeni. Sedanja zdravila zdravijo posledice napada astme tako, da odpirajo dihalne poti, umirjajo vnetje in razbijajo lepljivo sluz, ki maši dihalne poti, kar pomaga nadzorovati astmo, vendar je ne preprečuje.

Odgovor za zaustavitev simptomov astme je morda v iztiskanju celic, procesu, ki so ga odkrili raziskovalci, in povzroča večino smrti epitelijskih celic. Znanstveniki so uporabili modele mišjih pljuč in tkivo človeških dihalnih poti, da bi odkrili, da ko se dihalne poti skrčijo, kar je znano kot bronhokonstrikcija, se epitelne celice, ki obdajajo dihalne poti, iztisnejo in kasneje odmrejo.

Ker bronhokonstrikcija povzroči toliko ekstruzij celic, poškoduje pregrado dihalnih poti, kar povzroči vnetje in odvečno sluz.

Avtor: Tilen Kemperle

V prejšnjih študijah so znanstveniki ugotovili, da lahko kemična spojina gadolinij blokira ekstruzijo. V tej študiji so ugotovili, da lahko deluje pri miših, da bi preprečili čezmerno iztiskanje, ki povzroča poškodbe in vnetje po napadu astme. Avtorji ugotavljajo, da gadolinij ni bil preizkušen pri ljudeh in ni veljal za varnega ali učinkovitega.

Profesorica Rosenblatt je dejala: »To zoženje in uničenje dihalnih poti povzroči vnetje po napadu

in prekomerno izločanje sluzi, ki ljudem z astmo oteži dihanje. Trenutne terapije ne preprečijo tega uničenja – inhalator, kot je Albuterol, odpre dihalne poti, kar je ključnega pomena za dihanje, vendar smo ugotovili, da ne preprečuje škode in simptomov, ki sledijo napadu. Na srečo smo ugotovili, da lahko uporabijo poceni spojino, gadolinij, ki se pogosto uporablja za slikanje MRI, da zaustavijo poškodbe dihalnih poti pri mišjih modelih ter posledično vnetje in izločanje sluzi.«

 Splošna bolnišnica Celje
Predani življenju

**NAJBOLJŠA PRILOŽNOST
ZA MLADE, KI SANJAJO O
KARIERI V ZDRAVSTVU!**

Pridružite se ekipi Splošne bolnišnice Celje, kjer je vsak dan priložnost za rast in osebni razvoj, vsak primer nov izziv in vsak dosežek nova nagrada.

Skupaj bomo spreminjali življenja ljudi na bolje!

kadrovska.sluzba@sb-celje.si ☎ (03) 423 36 90 🌐 www.sb-celje.si

PEŠČENE SIPINE, KI SO NAVDIHNILE USPEŠNICO DUNE

Ikonična pokrajina Wadi Rum v Jordaniji in puščava Namib v južni Afriki že dolgo slovita kot vizualni navdih za izmišljeni svet Arrakisa v znanstvenofantastičnem epu Franka Herberta iz leta 1965 *Dune*. Vendar pa je pravi izvor Herbertove domišljije bližje domu, na meglenih obalah Oregona, na oddaljenem delu severozahodne pacifiške obale.

V prvem delu novega filma *Dune*: peščeni planet mora mladi Paul Atreides, prestolonaslednik mogočne rodbine, odpotovati na najnevarnejši planet v vesolju, da bi zagotovil prihodnost svojemu ljudstvu. Težko pričakovana priredba znanstvenofantastične klasike je svetovno premiero doživela leta 2021 na Beneškem filmskem festivalu. Konec letošnjega februarja je na filmska platna prišlo nadaljevanje filma naslovljeno *Dune*: peščeni planet, 2.del. Oba dela veljata za veliki uspešnici.

NARAVNA ČUDESA, KI IZGINJAJO

Oregon je s svojimi skalnatimi rti, meglenimi gozdovi in neskončnim dežjem v resnici bolj podoben bujnemu oceanskemu svetu Caladana, domovini prednikov hiše Atreides, in ne ostrim peščenim pokrajinam Arrakisa. Toda ob osrednji obali vas čaka drugačen svet.

Približno 40 milj med mestoma Florence in North Bend vzdolž pacifiške obale poteka 7000 hektarjev peščenih sipin. Zaščitene so kot del 31.500 hektarjev velikega nacionalnega rekreacijskega območja sipin Oregon. Visoke velikane so skozi stoletja oblikovali voda in vetrovi s hitrostjo 100 milj na uro, kar je

povzročilo največje območje zmernih obalnih sipin v Severni Ameriki. Vendar ti naravni čudeži izginjajo. Strokovnjaki ocenjujejo, da bi lahko popolnoma izginili v naslednjih 50 letih.

KO JE FIKCIJA V RESNICI ZNANOST

Ko so se Evropejci v 18. in 19. stoletju začeli naseljevati ob osrednji obali Oregona, so se soočili s pomembnim izzivom: naravnim gibanjem sipin. Pesek je gotal ceste, avtoceste in hiše.

V zgodnjih letih 20. stoletja je ameriška služba za gozdove začela okoli sipin saditi invazivne vrste, kot so bile vrbe in plažna trava, da bi preprečila njihovo premikanje. Plažna trava je bila neverjetno uspešna, saj so njena globoko rastoča stebela korenike stabilizirala in zasidrila sipine.

Minilo je še nekaj desetletij, preden je novinar Frank Herbert izvedel za projekt zaježitve sipin in se odločil za raziskovanje tega fenomena. Leta 1953 je Herbert odšel v mesto Florence v Oregonu, ki je blizu severnega konca sipin, da bi raziskal in napisal članek o projektu zaježitve. Čeprav načrtovani članek »Ustavili so premikajoče se peske« ni bil nikoli objavljen, je izkušnja na Herberta močno vplivala.

KAJ STORITI DANES?

Danes pa je boljše razumevanje ekologije razkrilo napake v ozadju načrta za nadzor

sipin v Oregonu. Vsako leto izgubijo približno pet metrov odprtega peska in prevzemajo jih invazivne vrste, ki ogrožajo avtohtono floro in favno.

Oregon Dunes Restoration Collaborative – sestavljen iz različnih lokalnih zainteresiranih strani, vključno z zveznimi plemeni Coos, Lower Umpqua in Siuslaw Indijanci – vodi prizadevanja za obnovo sipin. Namen njihovega tridelnega načrta je zaščititi obstoječa zdrava območja in obnoviti naravne procese v regiji.

KAKO OBISKATI FILMSKE SIPINE?

Na srečo ljubitelji *Dune* ne potrebujejo vesoljske ladje, da obišejo prvotni Arrakis. Nacionalno rekreacijsko območje Oregon Dunes, ki je odprto za dnevno uporabo in kampiranje, ponuja pohodniške poti, terene za deskanje po pesku, opazovanje divjih živali in drugo rekreacijo na prostem.

Kljub uspehu filma *Dune* območje ne sprejme veliko turistov. Raziskovalci pravijo, da se zdi, da se bo to spremenilo, zlasti z izidom novega filma *Dune*: peščeni planet, 2.del. Upajo, da bo več ljudi, ki prihajajo na to območje, da bi hodili po istih sipinah, ki so navdihnile Herberta, pomagalo tudi pri ozaveščanju o stiski sipin in ukrepih za njihovo rešitev.

Avtor: Nika Vrabc

KAKO NAJ SE OBNAŠA KOLESAR? OSNOVE KOLESARSKEGA BONTONA

Spomladi se bomo kolesarji zopet vse pogosteje srečevali na cesti. Morda nisi vedel, a tudi tu obstajajo nenapisana pravila in lepe navade, ki jih bodo drugi kolesarji cenili. Preberi si, kaj bi lahko klasificirali kar kot kolesarski bonton, da se boš lažje vključil v kolesarsko skupnost in bodo drugi še bolj uživali v tvoji družbi na kolesu.

Avtor: Tjaša Sušnik

Pozdravi VSE, ki vozijo kolo

Ta samoumevna gesta številnim kolesarjem še vedno ni domača. Če nasproti pripelje kolesar, pač dvigneš roko s krmila, pokimaš ali kako drugače pozdraviš kolesarja. Sploh ni pomembno, ali se nasproti pripelje profesionalni kolesar ali gospa, ki se s kolesom vrača iz trgovine. Pozdraviš vsakogar, ki vozi kolo. Obstaja le ena izjema: če oseba na kolesu ne nosi čelade, je ne pozdraviš. To je edina izjema! Tudi če treniraš in si ravno sredi intervala, se potruji in vsaj pokimaj kolesarju. Trening zaradi tega zagotovo ne bo uničen.

Kolesarja ob cesti VEDNO vprašaj, če potrebuje pomoč

Če ob cesti opaziš kolesarja, ki se očitno ukvarja s kakšno tehnično okvaro (ali je celo padel), ga vedno vprašaj, če je vse v redu in če potrebuje pomoč. Morda je predrl zračnico in ti bo neskončno hvaležen, če mu posodiš svojo tlačilko. Mogoče ni tako spreten pri popraviljanju verige, ki je padla z zobnikov. Predvsem manj izkušeni kolesarji (in »navadni smrtniki«, ki se s kolesom vračajo z dela ali so se odpravili na družinski kolesarski izlet) bodo tako pomoč zelo cenili in posledično bolj spoštovali vse kolesarje. Nikoli ne veš, kdaj se znajdeš na nasprotni strani, ko boš ti obupan na robu ceste čakal nekoga, ki bi lahko pomagal.

Preden se nekomu priključiš v zavetrje, ga vprašaj, če bi ga družba motila

Klasičen scenarij na cesti: hitrejši kolesar prehiti počasnejšega, ta pa se mu prilepi v zavetrje.

Morda se ti zdi, da s tem ni nič narobe, a situacija je lahko nekoliko neprijetna in v najslabšem primeru celo nevarna. Če se kolesarju želiš priključiti v zavetrje, ga najprej lepo pozdravi in vprašaj, če bi ga tvoja družba motila. Verjetno ti bo brez težav ponudil, da se mu pridružiš, morda se bo celo pogovarjal in boš spoznal novega kolesarskega prijatelja. Verjetno bo tudi povedal, kam je namenjen – to je ključno, da te nenadno zaviranje ali zavijanje v stransko ulico ne preseneti. Mogoče ti bo razložil, da izvaja intervalni trening in vožnja v zavetrju ni preveč priporočljiva (oziroma je lahko nevarna), saj bo polna pospeševanj ali sprintov.

Nikoli se ne odpravi na kolo brez rezervne zračnice in kolesarske tlačilke

Ti ni še nihče povedal, da res nisi kul, ko ob predrti zračnici vedno prosiš druge, da ti jo posodijo (oziroma kar podarijo)? Če se pogosto voziš v skupini kolesarjev, poskrbi, da lahko sam zamenjaš zračnico. Ostali te bodo rade volje počakali, ne bo pa jim všeč, če boš na kolesarsko turo vedno prišel nepripravljen.

Za vsak primer imej pri sebi nekaj evrov

Bankovec za 10 ali 20 evrov imaš lahko kar pri telefonu ali celo v kolesarski torbici (v primeru, da jo uporabljaš). Lahko te reši, če ti na poti zmanjka kolesarskih prigrizkov ali napitka v bidonih. Poleg tega se pogosto zgodi, da se po kolesarski turi skupaj s prijatelji ustaviš še na kavi, pijači ali sladoledu. Poskrbi, da ne boš vedno tisti, ki je »ravno danes« pozabil denar doma.

 CPU
Višja strokovna šola

Želite diplomirati v dveh letih?

To je vaša najhitrejša pot do diplome!

Preverite za vpis še danes!

www.cpu.si

EKONOMIST

INŽENIR
RAČUNALNI-
ŠTVA IN
INFORMA-
TIKE

INŽENIR
GRADBE-
NIŠTVA

POSLOVNI
SEKRETAR

ZGODBA O SUPERPREVODNIKU LK-99

Avtor: Jurij Lepen

Ste kdaj pomislili, da bi kamen, ki ga najdete na popoldanskem sprehodu lahko spremenil svet? Superprevodnik LK-99, ki na prvi pogled res spominja na kamenček, pa morda skriva lastnosti, ki bi v svetu znanosti pomenile ogromen preskok. Morda predstavlja vrata do prihodnosti, ki si jo danes komaj predstavljamo: sposobnost prenosa električne energije brez kakršnega koli upora.

Na žalost pa je ta mali sivi kamen v nevihti polemik in raznih znanstvenikov, ki se prepirajo o tem, ali ima lastnosti, ki so potrebne, da postane superprevodnik. Medtem ko se je lani zdelo, da je bila superprevodna narava LK-99 v veliki meri diskreditirana, je nova skupina raziskovalcev nedavno predstavila dokaze, ki kažejo, da ustreza superprevodniku za sobno temperaturo, s čimer so se obudili upi o superprevodnosti tega materiala.

NEPOGREŠLJIVOST SUPERPREVODNIKOV

Vsak košček materiala, ki dovoljuje, da električna energija razmeroma enostavno prehaja skozenj, se imenuje prevodnik. Ti pa so ključni za normalnost življenja modernega človeka. Prevodniki so žice v vsem, od notranjosti vaših sten do notranjosti mikroprocesorjev vašega telefona. Prevodniki prenašajo elektriko od kraja do kraja, vendar nič na tem svetu ni popolno. Vsakič, ko se elektrika prenaša, je v prevodniku nekaj upora. Ta upor se hitro poveča, kar povzroči, da se nekaj električne energije izgubi kot toplota, kar pa lahko povzroča velike probleme.

Tu pa nam fizika lahko ponudi čudovit trik: superprevodnike. Ko so razmere ravno prave – običajno je to takrat, ko temperature močno padejo ali pritiski neverjetno narastejo – ves električni upor v superprevodniku izgine, skupaj s tem pa se morebitna magnetna polja potisnejo izven njega. To mu omogoča prevajanje električne energije brez izgube energije. Superprevodnike že uporabljamo v najrazličnejših situacijah, zlasti ko potrebujemo veliko električne energije v razmeroma omejenem prostoru, saj bi se sicer oprema stopila zaradi vročine, ki jo povzroča upor. Kot lahko sklepate, je glavni problem superprevodnikov torej, da delujejo zgolj na ekstremno nizkih temperaturah.

JE LK-99 SPLOH SUPERPREVODNIK?

Lansko leto je skupina raziskovalcev v Južni Koreji objavila preliminarne rezultate in trdila, da so identificirali superprevodni material pri sobni temperaturi, ki so ga poimenovali LK-99. Njihove trditve so delno temeljile na odzivu materiala na magnetna polja. Poročali so, da je njihov vzorec lebdel, ko so ga postavili nad magnet. Gre za učinek, ki nastane, ko material potisne magnetna polja stran od sebe. To pa je nekaj, kar superprevodniki pogosto počnejo.

Problem pa je, da tudi nekateri drugi, nesuperprevodni materiali lebdijo, ko jih postavimo nad magnet. V nekem eksperimentu so raziskovalci uspeli doseči, da je celo živa žaba lebdela nad magnetom. Trditve ekipe, ki je odkrila LK-99, so bile torej odvisne od natančnega, podrobnega odziva njihovega materiala na magnetna polja. Ugotovili so, da se njihov vzorec obnaša tako, kot se drugi nemagnetni materiali ne.

SMO TOREJ NA PRAGU OGROMNEGA ODKRITJA?

Nekatere simulacije so pokazale, da bi LK-99 lahko deloval, vendar so poskusi ponovitve ugotovitev korejske ekipe padli v vodo. Korejska ekipa je trdila, da drugi vzorci niso bili dovolj čisti. Materialom, kot je LK-99, je treba dodati natančno določeno količino bakra in že najmanjša kontaminacija z drugimi elementi bi lahko vse skupaj izničila. Prav tako so Korejci trdili, da so izredno pomembne tudi geometrijske lastnosti materiala, saj lahko le tako dosežemo superprevodnost.

Znanstveni svet je na ta superprevodnik v zadnjem letu nekoliko pozabil. 2. januarja letos pa je kitajska ekipa znanstvenikov objavila poročilo, da jim je uspelo ustvariti repliko superprevodnika LK-99. Čeprav njihovo delo še ni povsem preverjeno, pravijo, da jim je uspelo ustvariti precej veliko izgubo magnetnega polja v vzorcu. Res je, da to še ni velikanski preboj do odkritja superprevodnika, je pa dosti bolj trden dokaz, kot so ga ponudili njihovi korejski kolegi.

Toda ne glede na vse bodo raziskave LK-99 okrepile naše razumevanje superprevodnikov. Eden od scenarijev je, da dovolj skupin uspešno ponovi prvotne rezultate, kar nas pripelje veliko korakov bližje praktičnemu superprevodniku pri sobni temperaturi. Po drugi strani pa lahko raziskave LK-99 zastanejo in znanstveniki po vsem svetu ugotovijo, da ne raziskujejo v pravi smeri. Čeprav to ne bi bil tako velik korak kot odkritje, je to še vedno uporabno, saj bi šlo za znanje, ki nas vodi in informira ter nas pripelje bližje rešitvi primera.

IZJEMNA NAJDBA V JAMI SREDI POSOČJA!

Tudi Slovenija je vsake toliko najdišče kosti, ki pripadajo bitjem preteklosti. Ena takih najdb se je dogodila v času velikonočnih praznikov, glavni akterji pa so člani jamarske sekcije PD Tolmin, ki so naleteli na prekrasno odkritje.

Avtor: Žiga Kastelic

NAJDBA KOSTI JAMSKEGA MEDVEDA V VELIKI KAVCOVI JAMI

»Ne le da meri kar 278 metrov v dolžino, našli smo tudi kosti in zobe jamskega medveda. Nedaleč od Velike Kavcove jame leži tudi Mala Kavcova jama, kjer je v davni preteklosti ravno tako živel jamski medved,« so zapisali v objavi.

Člani odprave so odkrili kosti in zobe jamskega medveda, kar je zagotovo nepričakovana najdba, četudi je takih najdišč v naši državi več kot štirideset. Najbolj opazen del odkritja je zagotovo del spodnje čeljustnice, ki meri približno 30 centimetrov, še vedno pa vsebuje nekaj zob. Čeprav so določene kosti že zlomljene, je najdba v dobrem stanju. »O

Najdišče kosti jamskega medveda
Foto: on pdtolmin

V Posočju odkrili kosti jamskega medveda
Foto: on pdtolmin

starosti je zaenkrat znano to, da so kosti stare najmanj 27.000 let, saj je takrat jamski medved izumrl. Morebitne nadaljnje raziskave bodo pokazale za kakšno starost v resnici gre,« so svojo oceno delili s portalom 24ur.

Najdbo bodo predali v nadaljnjo obdelavo Prirodoslovnemu muzeju, njihov paleontolog Matija Križnar je že potrdil, da gre za pomembno najdbo in novo najdišče. »Nova najdišča s kostmi jamskega medveda so izredno redka. V Posočju sta bili kot taki najdišči do zdaj poznani samo jami Bele vode in Smoganica. Na območju celotne Slovenije pa je takih najdišč samo okoli 45,« so zapisali.

Diplomska.si

Hitro, ugodno in kakovostno!

Lektoriranje ○ Prevajanje povzetkov

Tehnično urejanje ○ Tisk in vezava

@ info@diplomska.si

☎ 070 737 300

PRVI ČLOVEK JE DOBIL MOZGANSKI ČIP, IŠČEJO SE NOVI PROSTOVOLJCI

Verjetno si že slišal za Muskov projekt Neuralink. Izdelujejo možganske čipe, ki bodo uporabniku dobesedno brali misli in omogočili upravljanje digitalnih naprav. Podjetje je bilo ustanovljeno leta 2016 in po osmih letih truda se začneja preizkušanje čipov na prostovoljcih. Prvi človek, ki je dobil vsadek, je 29-letni Nolan Arbaugh.

NEURALINK ZA POMOČ GIBALNO OVIRANIM

Nolan je pred osmimi leti doživel hudo nesrečo med potapljanjem. Postal je tetraplegik, kar pomeni, da je njegovo telo paralizirano od vratu navzdol. Z Neuralinkovim čipom pa lahko upa, da se mu vrne nekaj radosti v življenje.

Na Neuralinkovi strani preberemo: »Da vrnemo avtonomijo tistim, ki jim medicina ne more pomagati danes, in odklenemo ves človeški potencial jutri.« Prav gotovo so pomagali Nolanu in še marsikomu bodo. Ravno kar poteka zbiranje prostovoljcev.

NAPRAVE LAHKO UPRAVLJA Z MISLIMI

Neuralink je na omrežju X objavil posnetek v živo z Nolanom Arbaughom. Demonstrirajo, kako reč deluje: Nolan si predstavlja, kako premika roko, v kateri ima miško, in kurzor na zaslonu sledi njegovim mislim. Njegovo upravljanje z računalnikom je postalo tako preprosto in intuitivno, da je spet začel igrati računalniške igrice.

Najbolj ga navdušuje, da lahko ponovno igra igro Sid Meier's Civilization 6. Pohvalil se je, da jo je osem ur igral z mislimi, preden je čip potreboval polnjenje.

Računalniške igrice in upravljanje kurzorja pa so le začetek. Neuralinkova tehnologija ima tako rekoč neomejen potencial. Umetne okončine bodo enako spretno kot prave (ali še bolj), telepatsko se bomo sporazumevali s svojimi telefoni, postali bomo čisto pravi kiborgi, morda celo začeli nalagati zavest v računalnike. Sliši se kot znanstvena fantastika, vendar premiki se dogajajo. Nekateri na to gledajo s strahom, drugi z veseljem pričakovanjem, nihče pa ne sme pozabiti, da je tehnologija le tako koristna ali nevarna, kot smo mi sami.

Avtor: Janko Šali

Sladoled **cappuccino**

S pravo kavo
McCafé®

www.mcdonalds.si

				AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	ANGLEŠKI PEVEC IN KITARIST (ED)	EVROPSKA OTOŠKA DRŽAVA (GL. MESTO DUBLIN)	KORUŽNI STORŽ, VLAT	PEVKA ERBUS	LOV NA KITE	DOKAZ NEVPLE- TENOSTI V ZLOČIN	KVALI- TETNO BELO VINO, TOKAJEC	
				SOL SILICIJEVE KISLINE								
				REDILO, HRANIVO								
				ESTET								
				RUSKO LOVSKO LETALO								
							PROSTOR V HIŠI NAPRAVA NAD ŠTE- DILNIKOM					
POMOČ: COOK CONCORD POLIO REM	NEPOPOLN ČLANEK NA WIKIPEDIJI	ORIGI- NALNA LISTINA, UNIKAT	AVTOKRAT FAZA SPANJA S PREMIKI OČES					LIJAK GL. MESTO DRŽAVE V ZDA NEW HAMPSHIRE				
NAŠ NOVINAR IN SVETOVNI POPOTNIK (ZVONE)						ILUS- TRATOR MAVEC NIZEK Ž. GLAS			EGOISTIČEN ČLOVEK, SEBIČNEŽ	AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA FANNING		
OD GROFA VIŠJI PLEMIČ					NAJAVA, PROGNOZA NERGAČ							
DALJŠE PRIPO- VEDNO DELO					KULTURNA RASTLINA STANJE, POLOŽAJ, STATUS			GIORGIO ARMANI STAN IN ...				
BOŽIDAR JAKAC			ŠOLSKA KONTROLKA SMUČI			ANGL. PO- MORŠČAK (JAMES) ŽIVILSKI DELAVEC						
VLOŽEK						OTROŠKA PARALIZA LEONHARD EULER						
IGRALEC IN TV VODITELJ ŠKRLEC				USLUŽ- BENEC V GALERIJI								
GORSKE REŠEVAL- NE SANI, AKIA				DUHOVITA ZGODBICA O ZNANEM ČLOVEKU								

Geslo nagradne križanke vpiši na www.student.si/mac-kriz

**NAGRADA: ZASTONJ
MCDONALD'S DO KONCA LETA***